

Udenrigsministeriet: Dansk sikkerhedspolitik 1948-1966 – Bind II: Bilag**61. Note af 3. april 1949 fra Sovjetunionens gesandt til statsminister Hans Hedtoft (side 135-138)****Bilag 61**

**Note af 3. april 1949 fra Sovjetunionens gesandt
til statsminister Hans Hedtoft**
(Oversættelse fra russisk)

LEGATION DE L'UNION DES REPUBLIQUES
SOVIETIQUES SOCIALISTES

København, den 3. april 1949

Deres Excellence,

Efter min regerings ordre har jeg den ære at overgive den danske regering vedlagte memorandum fra de Socialistiske Sovjetrepublikkers Union's regering.

Modtag, Deres Excellence, forsikringen om min mest udmærkede højagtelse.

(s) Plakhine.

Hans Excellence

hr. Hans Hedtoft,

Danmarks statsminister og fungerende udenrigsminister.

**Memorandum fra Sovjetunionens regering angående
Den nordatlantiske Traktat**
(Oversættelse fra russisk)

Den 18. marts har State Department offentliggjort teksten til Den nordatlantiske Traktat, som i de nærmeste dage agtes underskrevet af regeringerne for De forenede Stater, Storbritannien, Frankrig, Belgien, Holland, Luxembourg og Canada.

Den nordatlantiske Traktats tekst bekræfter fuldtud, hvad der er udtalt i den vedlagte af Sovjetunionens udenrigsministerium den 29. januar d. å. udsendte erklæring, såvel hvad angår denne traktats aggressive formål som dens uforenelighed med UNO's principper og formål og med de forpligtelser, som De forenede Stater, Storbritannien og Frankrig har påtaget sig ved andre traktater og aftaler. De i Den nordatlantiske Traktat indeholdte erklæringer angående dens defensive karakter og angående anerkendelsen af UNO's principper tjener formål, som intet har tilfælles hverken med pagtdeltagernes defensive opgaver eller med en virkelig anerkendelse af UNO's formål og principper.

Den nordatlantiske Traktat omfatter stormagter som De forenede Stater, Storbritannien og Frankrig. Følgelig er traktaten rettet hverken mod De forenede Stater eller Storbritannien eller Frankrig. Af stormagterne er kun Sovjetunionen udelukket fra medlemskab, hvilket kun kan forklares derved, at denne traktat er rettet mod Sovjetunionen. At Den nordatlantiske Traktat er rettet mod Sovjetunionen og lige-

(Bilag 61 fortsat)

ledes mod de folkedemokratiske stater, er der udtrykkelig givet udtryk for af officielle repræsentanter for De forenede Stater, Storbritannien og Frankrig.

Til retfærdiggørelse af afsluttelsen af Den nordatlantiske Traktat er der blevet henvist til Sovjetunionens defensive aftaler med de folkedemokratiske lande. Herfor er der imidlertid intet som helst grundlag.

Alle aftaler om venskab og gensidig hjælp, som Sovjetunionen har afsluttet med de folkedemokratiske stater, er af tosidet karakter og er udelukkende rettet mod en eventuel gentagelse af den tyske aggression, en fare som ingen fredselskende stat kan se bort fra. Derved udelukkes fuldstændig muligheden af at fortolke disse aftaler som overenskomster, der på nogen måde er rettet mod Sovjetunionens allierede i den sidste krig, imod De forenede Stater eller Storbritannien eller Frankrig. Ydermere har Sovjetunionen aftaler af denne art imod en gentagelse af den tyske aggression ikke alene med folkedemokratiets stater, men også med Storbritannien og med Frankrig.

I modsætning hertil er Den nordatlantiske Traktat ikke en tosidet, men en flersidet aftale mellem en eksklusiv gruppe af stater, og, hvad der er særlig vigtigt, den ser fuldstændig bort fra muligheden af en gentagelse af den tyske aggression, og har således ikke til formål at forebygge en ny tysk aggression. Og da Sovjetunionen er den eneste af de i den anti-Hitlerske koalition deltagende stormagter, der ikke er med i Den nordatlantiske Traktat, må denne betragtes som en overenskomst rettet mod en af De forenede Staters, Storbritanniens og Frankrigs hovedallierede i den sidste krig – mod Sovjetunionen.

Den nordatlantiske Traktats deltagere gennemfører betydelige militære forholdsregler, som på ingen måde kan retfærdiggøres ved hensynet til disse landes selvforsvar. De forenede Staters gennemførelse, i samarbejde med Storbritannien og Frankrig under de nuværende fredelige forhold af store militære foranstaltninger, herunder udvidelse af samtlige militære værn, udarbejdelse af plan til atomvåbnets benyttelse, etablering af beholdninger af atombomber, der er et rent aggressivt våben, opbyggelse af et net af luft- og flådebaser o. s. v., har på ingen måde en defensiv karakter.

Opretholdelsen af den forenede britisk-amerikanske militærstab i Washington, som blev organiseret under den anden verdenskrig, den nylige oprettelse af en militærstab for den såkaldte vestlige union i Fontainebleau (Frankrig) og ligeledes planerne om ufortøvet at danne en forsvarskomité, således som forudset ved Den nordatlantiske Traktat, er på ingen måde indicium for traktatdeltagernes fredelige eller defensive formål, men medvirker sammen med gennemførelsen af flere andre militære forberedelser til at øge uroen, usikkerheden og opagiteringen af krigshysteri, således som alle slags ophidsere til en ny krig så levende ønsker det.

Den nordatlantiske Traktat er beregnet på at skræmme de regeringer, som ikke er villige til at underkaste sig den anglo-amerikanske statsgruppes diktat, der tilstræber verdensherredømmet, ihvorvel uigennemførligheden af den art pretentioner på ny blev bekræftet ved den anden verdenskrig, som endte med tilintetgørelsen af det fascistiske Tyskland, der også gjorde krav på verdensherredømmet.

(Bilag 61 fortsat)

I Den nordatlantiske Traktat deltager også sådanne lande, hvis regeringer regner med at opnå fordele på bekostning af de økonomisk bedre stillede deltagere i aftalen, idet de har forskellige planer om at få nye kreditter og andre materielle fordele.

Samtidig træder det ubegrundede i Den nordatlantiske Traktats sovjetfjendtlige motiver klart frem, idet det jo er alle og enhver bekendt, at Sovjetunionen ikke har til hensigt at overfalde nogen og ikke i nogen henseende truer De forenede Stater eller Storbritannien eller Frankrig eller andre deltagere i traktaten.

Man motiverer afsluttelsen af Den nordatlantiske Traktat og dannelsen af en ny statsgruppe ved henvisning til UNO's svaghed. Det er imidlertid klart, at Den nordatlantiske Traktat ikke tjener til styrkelse af UNO, men tværtimod fører til en svækkelse af grundlaget for denne internationale organisation, idet dannelsen af den nævnte statsgruppe ikke alene er uforenelig med UNO's formål og principper, men også er i modstrid med denne organisations pagt.

Den nordatlantiske Traktats deltagere henviser til, at denne aftale repræsenterer en sådan regional overenskomst, som er forudset i UNO-pagten art. 52. Men henvisningen hertil er fuldstændig ubegrundet, og svarer ikke til virkeligheden. Man kan overhovedet ikke tale om, at denne traktat har regional karakter, da den ved aftalen forudsatte alliance omfatter stater, beliggende såvel på den østlige som på den vestlige halvkugle, og ikke som formål opstiller en regulering af bestemte regionale spørgsmål. Dette bekræftes yderligere derved, at der, som allerede meddelt, til deltagelse i Den nordatlantiske Traktat også indbydes stater, som ikke er medlemmer af UNO (Italien, Portugal), til trods for, at art. 52 i UNO-pagten kun tager sigte på afsluttelsen af regionale aftaler mellem UNO's medlemmer.

Dannelsen af en nordatlantisk statsgruppe kan heller ikke retfærdiggøres ved den ret, der tilkommer hvert enkelt medlem af UNO til individuelt eller kollektivt selvforsvar i overensstemmelse med art. 51 i pagten. Det er tilstrækkeligt heroverfor at anføre, at en sådan ret ifølge UNO-pagten kun kan foreligge i tilfælde af et væbnet angreb på en af organisationens medlemmer, men som alle bekendt trues hverken De forenede Stater, Storbritannien, Frankrig eller pagten øvrige deltagere af noget væbnet angreb.

Det er klart, at henvisningerne til art. 51 og 52 i UNO-pagten ikke er forenelige med virkeligheden og kun er bestemt til at dække over de egentlige aggressive formål, som tilstræbes af den militære statsgruppering, der vil blive dannet ved afsluttelsen af Den nordatlantiske Traktat.

Ingen kan benægte, at Den nordatlantiske Traktat og fremfor alt denne traktats art. 5 står i et direkte modsætningsforhold til UNO-pagten. I denne pagts art. 53, hvor der tales om tvangsforanstaltninger i henhold til regionale aftaler, er det sagt direkte, at »ingen tvangsforanstaltninger skal iværksættes i medfør af regionale aftaler eller af regionale institutioner uden bemyndigelse fra sikkerhedsrådet«, med undtagelse af forholdsregler, som er specielt hjemlet med hensyn til de tidligere fjendtlige stater.

Uden hensyn hertil forudser Den nordatlantiske Traktats art. 5 anvendelse af traktatdeltagernes krigsmagt uden nogen som helst bemyndigelse fra sikkerhedsrådet.

(Bilag 61 fortsat)

Således vil, selv om man betragter Den nordatlantiske Traktat som en regional aftale, denne traktats art. 5 være uforenelig med UNO-pagten. Dette viser endnu en gang, hvorledes grundlaget mangler for alle Den nordatlantiske Traktats henvisninger til, at den respekterer UNO-pagtens principper og formål.

På grundlag af alt det ovenanførte kommer Sovjetunionens regering til følgende konklusioner:

1. Den nordatlantiske Traktat har ikke noget at gøre med begrebet selvforsvar for så vidt angår de i pagten deltagende regeringer, som ingen truer, og som ingen agter at angribe. Tværtimod, denne aftale har tydeligvis en aggressiv karakter og er rettet mod Sovjetunionen, hvilket talsmænd for de i pagten deltagende lande end ikke har lagt skjult på i deres offentlige udtalelser.
2. Ikke blot repræsenterer Den nordatlantiske Traktat ikke noget bidrag til befæstelse af freden og den internationale sikkerhed, en opgave som er alle UNO's medlemmers pligt, men den står i direkte modstrid med UNO-pagtens principper og formål og fører til en undergravelse af UNO.
3. Den nordatlantiske Traktat er i strid med den mellem Storbritannien og Sovjetunionen i 1942 indgåede aftale, ved hvilken begge lande har påtaget sig forpligtelse til at samarbejde i spørgsmål om opretholdelsen af fred og international sikkerhed og »ikke at afslutte nogen som helst alliancer og ikke at tage del i nogen som helst koalitioner, rettet mod den anden høje kontraherende part«.
4. Den nordatlantiske Traktat er i strid med den mellem Frankrig og Sovjetunionen i 1944 afsluttede aftale, ved hvilken begge lande har påtaget sig forpligtelse til at samarbejde i spørgsmål om opretholdelse af fred og international sikkerhed og »ikke at afslutte nogen som helst alliance og ikke at tage del i nogen som helst koalition, rettet mod en af de høje kontraherende parter«.
5. Den nordatlantiske Traktat er i strid med de aftaler mellem Sovjetunionen, De forenede Stater og Storbritannien, som blev afsluttet på Jaltakonferencen og Potsdamkonferencen samt på andre konferencer mellem repræsentanter for disse lande, afholdt såvel under som efter verdenskrigen, og ved hvilke De forenede Stater og Storbritannien, såvel som Sovjetunionen, påtog sig forpligtelse til at samarbejde i spørgsmål om opretholdelse af almindelig fred og international sikkerhed samt at medvirke til gennemførelse af UNO.